

**Η αμυντική διπλωματία ως παράγοντας εθνικής
και περιφερειακής ασφάλειας:**

**Η περίπτωση συνδρομής της Κυπριακής
Δημοκρατίας κατά την ένοπλη σύγκρουση μεταξύ
ΗΠΑ/Ισραήλ και Ιράν**

Αντισυνταγματάρχης ε.α. Γεώργιος Κουκάκης

Ερευνητική Εργασία Νο. 136

Ιούλιος 2026

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΕΔΙΣΑ

Δρ. Ανδρέας Γ. Μπανούτσος

Πρόεδρος

Δρ. Παναγιώτης Σφαέλος

Αντιπρόεδρος & Δ/της Ερευνών

Γεώργιος Κουκάκης

Γενικός Γραμματέας

Αργέττα Μαλιχουτσάκη

Οικονομική Διαχειρίστρια

Βασιλική Καντιώτη

Μέλος

Μαρία Ντάμπου

Μέλος

Αικατερίνη Μαρούκη

Μέλος

© 2026 Center for International Strategic Analyses (KEDISA, All Rights Reserved)

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without permission of the publisher

Σχετικά με τον συγγραφέα

Ο Αντισυνταγματάρχης ε.α. Γεώργιος Κουκάκης είναι Υποψήφιος Διδάκτορας Διεθνών Σχέσεων του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών: Αρχαιολογία, Γλωσσολογία, Διεθνείς Σχέσεις του Πανεπιστημίου Αιγαίου από το 2025 με θέμα διδακτορικής διατριβής «*Η αμυντική διπλωματία της Ελλάδας και η συμβολή της στην ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας από τη Λευκή Βίβλο (2015) μέχρι το 2024*». Επιπλέον, είναι απόφοιτος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «*Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο*» (Διεθνείς Σχέσεις) του ίδιου Τμήματος/Πανεπιστημίου (2020), της *Ανώτατης Διακλαδικής Σχολής Πολέμου* (2023), της *Σχολής Πολέμου Στρατού Ξηράς* (2020) και της *Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων* (2002).

Είναι Κύριος Ερευνητής και Γενικός Γραμματέας του Κέντρου Διεθνών Στρατηγικών Αναλύσεων (ΚΕΔΙΣΑ), έχει λάβει μέρος ως εισηγητής/ομιλητής σε πολυάριθμα συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, ενώ άρθρα και μελέτες του έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και Think Tanks Διεθνών Σχέσεων της Ελλάδας και του εξωτερικού. Το 2023 κυκλοφόρησε σε συνεργασία με τον Κώστα Πικραμένο το πρώτο του βιβλίο με τίτλο «*Εθνική Ασφάλεια: Μύθοι και Πραγματικότητα*» (εκδόσεις Ινφογνώμων) και το 2025 η μονογραφία του με τίτλο «*Ένοπλες Συγκρούσεις & Εθνική Ασφάλεια στον 21^ο αιώνα*» (εκδόσεις Ινφογνώμων). Από τον Οκτώβριο του 2024 είναι ακαδημαϊκός υπεύθυνος της σειράς επιμορφωτικών προγραμμάτων «*Σπουδές Ασφάλειας στη Μεσόγειο*» του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπό την επιστημονική ευθύνη του Δρ. Ντάλη Σωτήρη.

Το 2024 επινόησε την καινοτόμο και αντισυμβατική θεωρία γεωπολιτικής *Hyperland* (Υπεργαία) υποστηρίζοντας ότι οι σύγχρονοι διεθνείς δρώντες επιδιώκουν κυρίως να κυριαρχήσουν στον ενοποιημένο χώρο του διαστήματος, της πληροφορίας και του κυβερνοχώρου, η οποία δημοσιεύτηκε στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό ανοιχτής πρόσβασης (open access) *HAPSc Policy Briefs* έπειτα από διπλή τυφλή ομότιμη αξιολόγηση (double-blind peer review).¹ Το 2025 επαλήθευσε τα ευρήματα της θεωρίας του δημοσιεύοντας νέο άρθρο στο ίδιο περιοδικό, μέσω του οποίου παρείχε νέα στοιχεία από έγγραφα υψηλής στρατηγικής του Ηνωμένου Βασιλείου και της

¹ Koukakis, G. (2024). From Heartland and Rimland, to Hyperland: Introducing a New Geopolitical Theory. *HAPSc Policy Briefs Series*, 5(2), 81–92. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.40784>

Γαλλίας,² ενώ το 2026 μία εμπλουτισμένη έκδοση της θεωρίας του με τίτλο «*Hyperland: Transforming Past Theories of Geopolitics to Explain Contemporary Strategic Competition*»³ συμπεριλήφθηκε ως κεφάλαιο στον συλλογικό τόμο «*Strengthening International Relations Through Transformative Theory and Practice*» που εκδόθηκε από τον Piotr Pietrzak (Sofia University, Bulgaria) μέσω του εκδοτικού οίκου IGI Global Scientific Publishing.

ORCID ID : 0000-0002-2545-5672
Scopus ID : 60097426400
Research Gate : Georgios Koukakis
Email : g_k_koukakis@yahoo.gr
LinkedIn : Georgios Koukakis

² Koukakis, G. (2025). Confirming the Geopolitical Theory of Hyperland: New Evidence from Grand Strategy Documents of the United Kingdom and France. *HAPSc Policy Briefs Series*, 6(2), 31–39. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.45357>

³ Koukakis, G. (2026). Hyperland: Transforming Past Theories of Geopolitics to Explain Contemporary Strategic Competition. In: Pietrzak, P. (ed) *Strengthening International Relations Through Transformative Theory and Practice*. IGI Global Scientific Publishing (pp. 33-62). <https://doi.org/10.4018/979-8-3693-6735-3.ch002>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη	iv
1. Εισαγωγή	1
2. Θεωρητικό υπόβαθρο	2
3. Η περίπτωση της αμυντικής συνδρομής της Κυπριακής Δημοκρατίας	6
3.1 Ελλάδα	7
3.2 Γαλλία	12
3.3. Ηνωμένο Βασίλειο	12
3.4 Γερμανία.....	13
3.5 Ισπανία	13
3.6 Ιταλία.....	14
3.7 Ολλανδία	15
3.8 Τουρκία	15
4. Συμπεράσματα	16
4.1 Ειδικά συμπεράσματα	16
4.2 Γενικά συμπεράσματα.....	19
5. Εν κατακλείδι.....	20
Βιβλιογραφία.....	21

Περίληψη

Η παρούσα ερευνητική εργασία εξετάζει τις δράσεις αμυντικής διπλωματίας που υλοποιήθηκαν από μία πληθώρα κρατών –την Ελλάδα, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ), τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία, και την Ολλανδία– κατά τις πρώτες ημέρες της ένοπλης σύγκρουσης στο Ιράν. Μέσω των συγκεκριμένων δράσεων τα εν λόγω ευρωπαϊκά κράτη αποσκοπούσαν στην ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς στις 2 Μαρτίου 2026 δύο Μη Επανδρωμένων Αεροχημάτων (ΜηΕΑ) αναχαιτίστηκαν κατά τη διάρκεια της πορείας τους προς την Περιοχή Κυρίαρχης Βάσης (ΠΚΒ) Ακρωτηρίου του ΗΒ στη νήσο Κύπρο. Παρ’ όλα αυτά, η αποστολή στρατιωτικών μέσων στην Κυπριακή Δημοκρατία θεωρήθηκε απειλητική από την Τουρκία, η οποία αντέδρασε αποστέλλοντας με τη σειρά της στρατιωτικά μέσα στο ψευδοκράτος της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου (sic). Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει τα αίτια που οδήγησαν στην ανάληψη των παραπάνω δράσεων, να παρουσιάσει το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται, και να αξιολογήσει την επίδρασή τους στην εθνική ασφάλεια των εμπλεκόμενων μερών και την περιφερειακή ασφάλεια της Αν. Μεσογείου.

Λέξεις κλειδιά: Αμυντική διπλωματία, Εθνική Ασφάλεια, Περιφερειακή Ασφάλεια, ΗΠΑ, Ισραήλ, Ιράν, Κύπρος, Ελλάδα, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Τουρκία

Σημείωση: Η παρούσα ερευνητική εργασία αποτελεί εισήγηση του συγγραφέα, η οποία παρουσιάστηκε διαδικτυακά στις 16 Μαΐου 2026 στο πλαίσιο του επιστημονικού συνεδρίου *Mare Mediterraneum IV* με τίτλο «Επανασχεδιάζοντας τον χάρτη: Οι συγκρούσεις στην Μεσόγειο – Μέση Ανατολή και η αναδιαμόρφωση της διεθνούς ισχύος» που διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΙΔΟΣ) και το Κέντρο Ανάλυσης Μεσανατολικής Πολιτικής (ΚΕΑΜΕΠ) στις 15-17 Μαΐου 2026. Το οπτικοακουστικό υλικό (βίντεο) της εισήγησης βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΣΑΕΕ-ΙΔΟΣ στο *YouTube* στον διαδικτυακό σύνδεσμο (link): <https://www.youtube.com/watch?v=9irE6FZVgaY> (από το χρονικό σημείο 8:35:14 έως και το 8:48:50) ενώ η παρουσίαση PowerPoint που υποστηρίζει την εργασία βρίσκεται αναρτημένη στο προφίλ του συγγραφέα στο *Research Gate* στον διαδικτυακό σύνδεσμο (link): <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.21029.05601>

1. Εισαγωγή

Η στρατιωτική επιχείρηση *Epic Fury* (Επική Οργή) κατά του Ιράν εκτοξεύτηκε στις 01:15 της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2026 από τις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ και των εταίρων τους –έπειτα από εντολή του αμερικανού Προέδρου– με σκοπό την αποδιοργάνωση του συστήματος ασφάλειας του Ιράν και αποστολή «να καταστρέψουν τους ιρανικούς επιθετικούς πυραύλους, να καταστρέψουν την ιρανική παραγωγή πυραύλων, να καταστρέψουν το ναυτικό τους και άλλες υποδομές ασφαλείας – και να μην αποκτήσουν ποτέ πυρηνικά όπλα» ([Department of War, n.d.](#)). Αξίζει δε να σημειωθεί ότι μέσα στις πρώτες 48 ώρες διεξαγωγής της εν λόγω επιχείρησης, μία πληθώρα μέσων της Κεντρικής Διοίκησης των ΗΠΑ (Central Command, CENTCOM) προσέβαλαν πάνω από 1.250 εχθρικούς στόχους διαφόρων τύπων ([CENTCOM, n.d.](#)).

Στο πλαίσιο της προαναφερθείσας ένοπλης σύγκρουσης, ένας σημαντικός αριθμός ευρωπαϊκών κρατών μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα –τα υπόλοιπα κράτη περιελάμβαναν τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ), τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία, και την Ολλανδία– ανέλαβαν συγκεκριμένες δράσεις αμυντικής διπλωματίας εντός των πρώτων ημερών διεξαγωγής της, προκειμένου να ενισχύσουν την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αφορμή για την ανάληψη αυτών των πρωτοβουλιών ήταν η αναχαίτιση δύο Μη Επανδρωμένων Αεροχημάτων (ΜηΕΑ) που κατευθύνονταν προς την Περιοχή Κυρίαρχης Βάσης (ΠΚΒ) του ΗΒ που βρίσκεται στην περιοχή Ακρωτήρι της νήσου Κύπρου. Παρ’ όλα αυτά, η αποστολή στρατιωτικών μέσων στην Κυπριακή Δημοκρατία θεωρήθηκε απειλητική από την Τουρκία, η οποία αντέδρασε αποστέλλοντας με τη σειρά της στρατιωτικά μέσα στο ψευδοκράτος της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου (ΤΔΒΚ) (sic).

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνήσει τα αίτια που οδήγησαν στην ανάληψη των παραπάνω δράσεων, να παρουσιάσει το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται, και να αξιολογήσει την επίδρασή τους στην εθνική ασφάλεια των εμπλεκόμενων μερών και την περιφερειακή ασφάλεια της Αν. Μεσογείου. Αυτό πραγματοποιείται μέσα από την ανάλυση συγκεκριμένων στρατηγικών εγγράφων των προαναφερθέντων κρατών, την εξέταση των διμερών και πολυμερών σχέσεων τους με την Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς επίσης και την εξέταση σχετικών ανακοινώσεων τύπου και επίσημων δηλώσεων υψηλόβαθμων αξιωματούχων.

Η υπόθεση στην οποία στηρίζεται η ερευνητική εργασία είναι ότι αν και η αμυντική συνδρομή της Κυπριακής Δημοκρατίας που έλαβε χώρα από μία πληθώρα ευρωπαϊκών κρατών κατά τις πρώτες ημέρες της ένοπλης σύγκρουσης μεταξύ ΗΠΑ/Ισραήλ και Ιράν ενίσχυσε την εθνική ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, εν τούτοις υποβάθμισε την περιφερειακή ασφάλεια της Αν. Μεσογείου λόγω της αντίδρασης της Τουρκίας. Τα δε επιμέρους *ερευνητικά ερωτήματα* στα οποία επιχειρείται να δοθεί απάντηση είναι τα ακόλουθα:

α. Ποιο γεγονός αποτέλεσε την αφορμή για την αποστολή στρατιωτικών μέσων στην Κυπριακή Δημοκρατία εκ μέρους τρίτων κρατών;

β. Ποια κράτη, για ποιο λόγο και υπό ποιο θεσμικό πλαίσιο συνέδραμαν αμυντικά την Κυπριακή Δημοκρατία;

γ. Ποια συγκεκριμένα έργα (tasks) αμυντικής διπλωματίας υλοποιήθηκαν από τα κράτη που ενίσχυσαν την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας;

δ. Πως επηρεάστηκε η εθνική ασφάλεια των εμπλεκόμενων κρατών και της Τουρκίας από την ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας;

ε. Πως αντέδρασε η Τουρκία στην προαναφερθείσα ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας και για ποιο λόγο;

στ. Πως επηρεάστηκε η περιφερειακή ασφάλεια της Αν. Μεσογείου και γιατί;

Η δε σημασία της παρούσας ερευνητικής εργασίας έγκειται στο γεγονός ότι: (α) η αμυντική διπλωματία αποτελεί ένα σχετικά υποανεπτυγμένο –ειδικά στην ελληνική βιβλιογραφία– γνωστικό αντικείμενο των Διεθνών Σχέσεων, (β) η Ελλάδα αποτελεί –με πρωταγωνιστικό μάλιστα ρόλο– ένα από τα άμεσα εμπλεκόμενα κράτη στην υπόθεση, (γ) η Κυπριακή Δημοκρατία διατηρεί διαχρονικά ισχυρούς δεσμούς με την Ελλάδα, και (δ) η περιφερειακή ασφάλεια της Αν. Μεσογείου επηρεάζει πρωτίστως την εθνική ασφάλεια της Ελλάδας και δευτερευόντως την ευρωπαϊκή ασφάλεια.

2. Θεωρητικό υπόβαθρο

Ο ιδιαίτερα ευρύς όρος *διπλωματία* (diplomacy) χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη χρήση διαβουλεύσεων, διαπραγματεύσεων και άλλων ειρηνικών μέσων για την επίλυση των διαφορών

μεταξύ δρώντων (Freeman & Marks, 2026). Ανάλογα δε με τον φορέα που τη διεξάγει –και κατ’ επέκταση τον τομέα πολιτικής που επηρεάζει– η διπλωματία διαχωρίζεται σε αντίστοιχες επιμέρους κατηγορίες, όπως π.χ. οικονομική διπλωματία, ενεργειακή διπλωματία, πολιτιστική διπλωματία, κ.λπ. Μία εκ των κατηγοριών αυτών είναι και η *αμυντική διπλωματία* (defence diplomacy), η οποία αφορά κάθε σχετική δραστηριότητα που διεξάγεται από τις ένοπλες δυνάμεις⁴ και το Υπουργείο (Εθνικής) Άμυνας ενός κράτους και περιλαμβάνει μία πληθώρα έργων (tasks) (Brad, 2018), τα κυριότερα από τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- α. Προώθηση της διμερούς ή πολυμερούς συνεργασίας στον τομέα των στρατιωτικών σχέσεων, της ασφάλειας και της άμυνας.
- β. Προετοιμασία, διαπραγμάτευση και υπογραφή συμβάσεων και συμφωνιών στον τομέα της άμυνας.
- γ. «Διοργάνωση» διμερών και πολυμερών συναντήσεων σε διάφορα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της παροχής ουσιαστικών στρατιωτικών συμβουλών.
- δ. Υποστήριξη των εταίρων στη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και στην ανάπτυξη της ικανότητάς τους να συμμετέχουν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις.
- ε. Διεξαγωγή εκπαίδευσης και κατάρτισης σε σχολές και στρατιωτικές ακαδημίες για στρατιωτικούς και πολιτικούς υπαλλήλους του Υπουργείου Άμυνας.
- στ. Προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και υλικών.
- ζ. Παροχή στρατιωτικών συμβουλών για διεθνείς ανάγκες.
- η. Σχεδιασμός, οργάνωση και υλοποίηση διμερών και πολυμερών στρατιωτικών ασκήσεων.
- θ. Οργάνωση επισκέψεων αεροσκαφών, πλοίων και άλλου στρατιωτικού εξοπλισμού σε φιλικές χώρες.

⁴ Η διπλωματική δραστηριότητα που διεξάγεται αποκλειστικά από το στρατιωτικό προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων αποκαλείται *στρατιωτική διπλωματία* (military diplomacy) και αποτελεί μέρος της αμυντικής διπλωματίας.

ι. Υλικοτεχνική βοήθεια σε επιχειρήσεις αντιμετώπισης κρίσεων και ανθρωπιστικές επιχειρήσεις που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα και καταστροφές.

ια. Υποστήριξη των προσπαθειών για την κατασκευή της στρατιωτικής υποδομής που είναι απαραίτητη για την οργάνωση της συνεργασίας και της αμοιβαίας άμυνας.

ιβ. Προώθηση του δημοκρατικού πολιτικού ελέγχου επί των ενόπλων δυνάμεων.

ιγ. Υποστήριξη της τήρησης των συμφωνιών στον τομέα του ελέγχου εξοπλισμών και του αφοπλισμού, των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης (MOE) και του ελέγχου ειδικών εγκαταστάσεων.

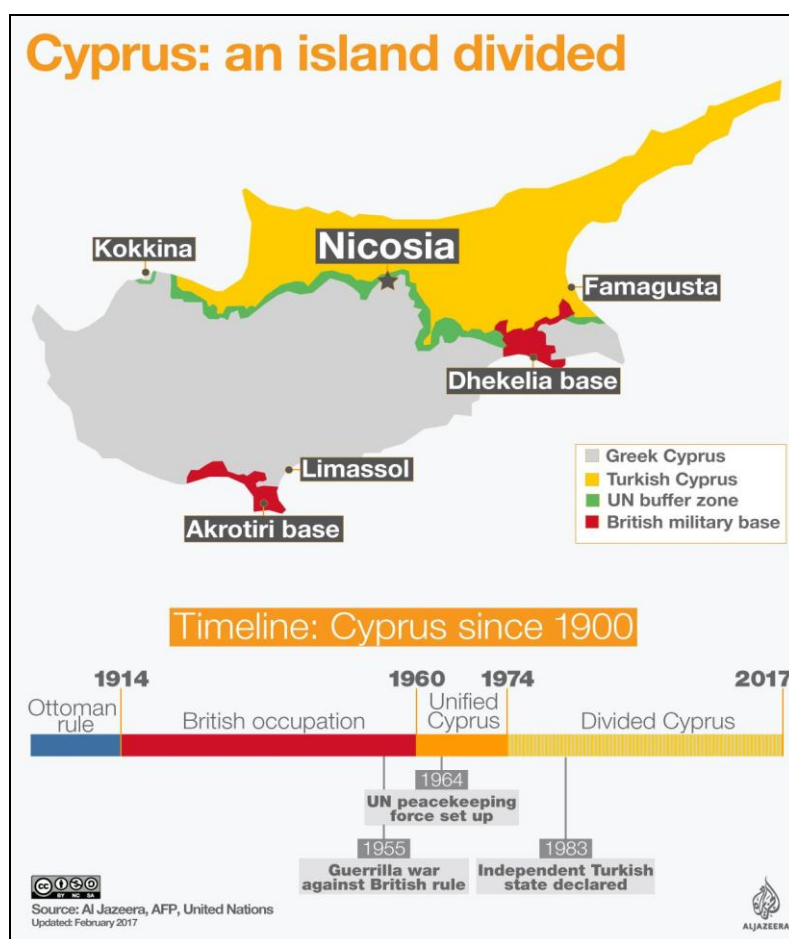
Όσον αφορά τον όρο *εθνική ασφάλεια* (national security), αυτός υποδηλώνει την προστασία ενός κράτους από εξωτερικές και εσωτερικές απειλές, δηλαδή περικλείει την *εξωτερική ασφάλεια* (externals security) και την *εσωτερική ασφάλεια* (internal/domestic security) αυτού (Holmes, 2015). Επιπλέον, η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας της Ισπανίας (2021) αναφέρει ότι η εθνική ασφάλεια αποτελεί όλες εκείνες τις ενέργειες του κράτους που στοχεύουν στην προστασία της ελευθερίας, των δικαιωμάτων και της ευημερίας των πολιτών, στην εγγύηση της άμυνας, των αρχών και των αξιών του κράτους, και τη συνεισφορά στη διεθνή ασφάλεια (Department of National Security, 2021:39), ενώ η Στρατηγική Ασφάλειας της Ολλανδίας (2023) συνδέει τον όρο αυτό με τα εθνικά συμφέροντα ενός κράτους αναφέροντας ότι:

«Με τον όρο εθνική ασφάλεια εννοούμε την προστασία των εθνικών μας συμφερόντων ασφαλείας από απειλές που θα μπορούσαν να βλάψουν τα συμφέροντα αυτά και, ως εκ τούτου, να προκαλέσουν κοινωνική αναταραχή. Διασφαλίζουμε αυτή την προστασία μειώνοντας τις απειλές και ενισχύοντας την ανθεκτικότητά μας απέναντί τους» (Kingdom of the Netherlands, 2023:11).

Αντίστοιχα, η *περιφερειακή ασφάλεια* (regional security) σχετίζεται με την ασφάλεια μίας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής της οποίας οι κρατικοί και μη-κρατικοί δρώντες διέπονται από ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και έχουν αναπτύξει μεταξύ τους πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, κ.λπ. σχέσεις, και νοείται ως «η αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων προστασίας του συστήματος των αμοιβαίων σχέσεων μεταξύ των χωρών της περιοχής έναντι των απειλών της αστάθειας, των κρίσεων, των ένοπλων συγκρούσεων και των περιφερειακών πολέμων» (Kusztal, 2017:19). Για το

λόγο αυτό συνδέεται με έννοιες όπως η *συλλογική ασφάλεια* (collective security),⁵ η *αμυντική ασφάλεια* (defensive security),⁶ η *συνολική ασφάλεια* (comprehensive security),⁷ και η *συνεργατική ασφάλεια* (cooperative security),⁸ οι οποίες βασίζονται στη δημιουργία περιφερειακών συνεργατικών σχημάτων όπως *συμμαχίες* (alliances) και *εταιρικές σχέσεις* (partnerships) (Bailes & Cottey, 2006:196-197).

Εικόνα 1. Απεικόνιση της Κύπρου στην οποία φαίνονται τα κατεχόμενα από την Τουρκία εδάφη (κίτρινο χρώμα), οι ΠΚΒ του ΗΒ (κόκκινο χρώμα), η παρεμβαλλόμενη γραμμή του ΟΗΕ (πράσινο χρώμα) και τα ιστορικά ορόσημα

Πηγή: Ritzen (2017)

⁵ Ο όρος *συλλογική ασφάλεια* αναφέρεται στην παραδοχή ότι η εθνική ασφάλεια δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα από ένα κράτος αλλά μόνο μέσω της συνεργασίας κρατών (Kusztal, 2017:22).

⁶ Ο όρος *αμυντική ασφάλεια* αναφέρεται στη δημιουργία ικανών ενόπλων δυνάμεων από τα κράτη μιας περιφέρειας, οι οποίες ωστόσο δεν θα εκληφθούν από τους υπόλοιπους δρώντες ως απειλή (Kusztal, 2017:22).

⁷ Ο όρος *συνολική ασφάλεια* αναφέρεται στο διευρυνμένο περιεχόμενο της ασφάλειας, το οποίο δεν περιλαμβάνει μόνο τις παραδοσιακές στρατιωτικές απειλές αλλά και τις σύγχρονες οικονομικές, πολιτικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές, κ.λπ. απειλές ασφάλειας (Kusztal, 2017:22).

⁸ Ο όρος *συνεργατική ασφάλεια* αναφέρεται στην ανάπτυξη κοινών πολιτικών ασφάλειας για την πρόληψη συγκρούσεων και την βέλτιστη αντιμετώπιση των κοινών περιφερειακών απειλών ασφάλειας που αντιμετωπίζουν ορισμένοι δρώντες (Kusztal, 2017:23).

3. Η περίπτωση της αμυντικής συνδρομής της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η ανάγκη αμυντικής συνδρομής της Κυπριακής Δημοκρατίας έγινε αντιληπτή τις πρώτες πρωινές της 2^{ας} Μαρτίου 2026, όταν οι κυπριακές ένοπλες δυνάμεις κατέρριψαν δύο Μη Επανδρωμένα Αεροχήματα (ΜηΕΑ) που κινούνταν με προορισμό τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του ΗΒ (Εικόνα 1) που βρίσκονται στην περιοχή του Ακρωτηρίου (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026α). Το περιστατικό αυτό συνδέθηκε με την απόφαση που είχε λάβει την προηγούμενη ημέρα ο Βρετανός Πρωθυπουργός, σύμφωνα με την οποία επέτρεπε τη χρήση των εν λόγω εγκαταστάσεων από τις ΗΠΑ –έπειτα από αίτημα αυτών– αποκλειστικά για αμυντικούς σκοπούς. Την απόφασή του αυτή την αιτιολόγησε με δηλώνοντας ότι:

«Απλώς δεν είναι δυνατόν να καταρριφθούν όλοι οι ιρανικοί πύραυλοι και όλα τα μη επανδρωμένα αεροχήματα μετά την εκτόξευσή τους. Ο μόνος τρόπος να αναχαιτιστεί η απειλή είναι να καταστραφούν οι πύραυλοι στην πηγή τους — στα αποθέματα αποθήκευσής τους ή στους εκτοξευτές. Οι ΗΠΑ ζήτησαν άδεια να χρησιμοποιήσουν βρετανικές βάσεις για αυτόν τον συγκεκριμένο και περιορισμένο αμυντικό σκοπό, επειδή διαθέτουν τις δυνατότητες να το πράξουν. Χθες το βράδυ, αποφασίσαμε να δεχτούμε αυτό το νέο αίτημα, προκειμένου να αποτρέψουμε το Ιράν από το να εκτοξεύσει πυραύλους σε ολόκληρη την περιοχή, σκοτώνοντας αθώους πολίτες, θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή Βρετανών και πλήττοντας χώρες που δεν έχουν εμπλακεί. Για να είμαστε σαφείς, η χρήση των βρετανικών βάσεων περιορίζεται στους συμφωνηθέντες αμυντικούς σκοπούς. Δεν συμμετέχουμε στις επιθετικές επιθέσεις των ΗΠΑ και του Ισραήλ. Η βάση της απόφασής μας είναι η συλλογική αυτοάμυνα μακροχρόνιων φίλων και συμμάχων, καθώς και η προστασία βρετανικών ζωών. Είναι σύμφωνη με το διεθνές δίκαιο και έχουμε συντάξει μια περίληψη της νομικής μας γνωμοδότησης, η οποία το καθιστά σαφές. Θα επανεξετάζουμε την απόφαση». (UK Parliament, 2026β)

Το πρωί της ίδιας ημέρας ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας απηύθυνε τηλεοπτικό διάγγελμα στο οποίο ανέφερε μεταξύ άλλων ότι έχει συγκαλέσει συνεδρίαση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΣΕΑ) και ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν συμμετέχει στην ένοπλη σύγκρουση εναντίον του Ιράν (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026β). Ο δε Κυβερνητικός Εκπρόσωπος

επιβεβαίωσε τα λεγόμενα του Κύπριου Προέδρου επισημαίνοντας ότι «ακριβώς αυτός ο ανθρωπιστικός ρόλος, τον οποίο επιτελούμε, υπηρετούμε και θα συνεχίσουμε –όπως διαχρονικά το πράτταμε το προηγούμενο διάστημα και καθ’ όλο αυτό το διάστημα να συνεχίσουμε να επιτελούμε– ότι μάς καταστεί μέρος της λύσης και ποτέ μέρος του προβλήματος» (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026γ). Όσον αφορά τη συνδρομή τρίτων κρατών στην άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας,⁹ ενέργεια που εντάσσεται στο πλαίσιο της αμυντικής διπλωματίας, οι σχετικές δράσεις αναλύονται παρακάτω.

3.1 Ελλάδα

Η Ελλάδα ήταν το πρώτο Ευρωπαϊκό κράτος που συνέβαλε στην ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας, αποστέλλοντας στις 2 Μαρτίου 2026 –κατόπιν αιτήματός της τελευταίας– τέσσερα αεροσκάφη F-16 της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026ζ), ενώ σε μεταγενέστερο χρόνο απέστειλε και τις φρεγάτες (Φ/Γ) «Κίμων» και «Ψαρά». Ακολούθως, στις 3 Μαρτίου 2026 ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) της Ελλάδας επισκέφτηκε τη νήσο Κύπρο, όπου συνάντησε τον Κύπριο ομόλογό του και τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας και ενημερώθηκε για τις εξελίξεις στην περιοχή (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026δ). Στο πλαίσιο αυτό, ο τελευταίος δήλωσε ότι:

«Θέλω δημόσια εκ μέρους του κυπριακού λαού να ευχαριστήσω τόσο τον Πρωθυπουργό όσο και εσένα προσωπικά για την άμεση ανταπόκριση στο αίτημά μας, σε μια δύσκολη στιγμή για την Κυπριακή Δημοκρατία. Η Ελλάδα δηλώνει για ακόμη μια φορά παρούσα. Μια κίνηση ιδιαίτερα ουσιαστικής, αλλά και συμβολικής σημασίας. Μια κίνηση, η οποία ανοίγει τον δρόμο για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Γιατί τη δική σας άμεση ανταπόκριση ακολουθούν και άλλα ευρωπαϊκά κράτη. [...] Και αυτό δείχνει και τον τρόπο που η Ελλάδα ανοίγει τον δρόμο για το πώς η ΕΕ θα πρέπει να ανταποκριθεί». (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026δ)

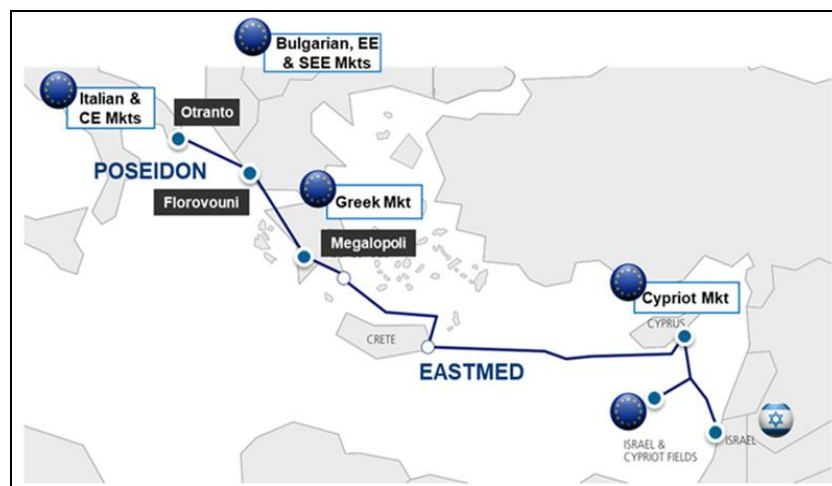
Η συγκεκριμένη ενέργεια της Ελληνικής Δημοκρατίας, εκτός από τους διαχρονικά ισχυρούς ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς που συνδέουν τα δύο κράτη, μπορεί να ερμηνευτεί από το γεγονός ότι η Ελλάδα –σύμφωνα με τη Συνθήκη Εγγυήσεως του 1960– αποτελεί μία από τις εγγυήτριες δυνάμεις για την ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα και την ασφάλεια της

⁹ Τα στρατιωτικά μέσα που απέστειλαν τα ευρωπαϊκά κράτη στην Κυπριακή Δημοκρατία διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες (Αυξεντίου, 2026).

Κυπριακής Δημοκρατίας (United Nations, 1960). Για το λόγο αυτό διατηρεί από το 1960 στην Κύπρο στρατιωτικές δυνάμεις υπό την ονομασία Ελληνική Δύναμη Κύπρου (ΕΛΔΥΚ) (Defence Redefined, 2021), ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι το 1993 η Ελλάδα ανέπτυξε το *Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου* (ΔΕΑΧ) μεταξύ των δύο κρατών (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1993; Χωραφάς, 2021). Οι άριστες σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου επιβεβαιώθηκαν και από τον Έλληνα ΥΕΘΑ κατά την προαναφερθείσα επίσκεψη της 3^{ης} Μαρτίου 2026, στο πλαίσιο της οποίας δήλωσε ότι:

«η Ελλάδα θέλει να δηλώσει με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο, ο οποίος [...] ενέχει και συμβολισμό και ουσία, την πρόθεσή της να παράσχει κατά το δυνατόν και μέσα στις δυνάμεις της και στις δυνατότητές της όποια βοήθεια μπορεί στην Κύπρο, στον κυπριακό λαό, στο σύνολο των νόμιμων κατοίκων της Κυπριακής Δημοκρατίας». (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026δ)

Εικόνα 2. Ο υποθαλάσσιος αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου East Mediterranean Natural Gas Pipeline (EastMed)

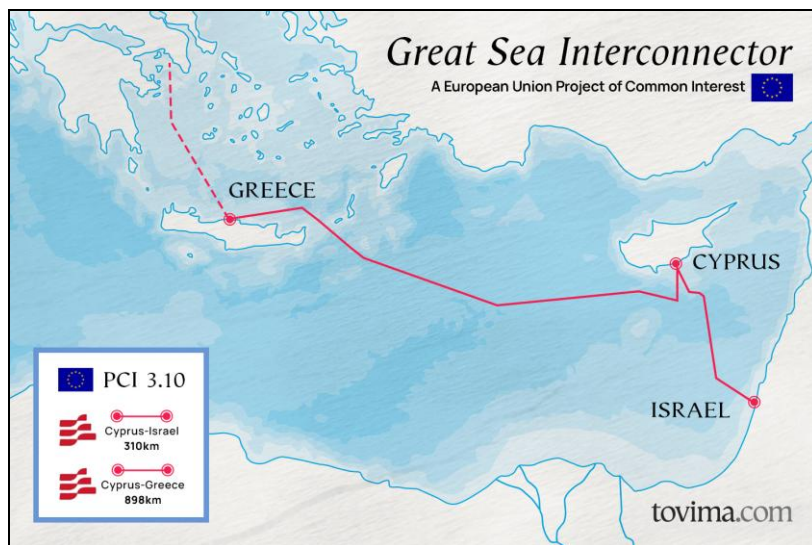

Πηγή: DEPA (n.d.)

Επιπρόσθετα, έχει εγκαθιδρύσει από κοινού με την Κύπρο από το 2020 την τετραμερή συνεργασία *QUAD* με τη Γαλλία και την Ιταλία –η οποία έχει ως επίκεντρο την Ανατολική Μεσόγειο, στοχεύοντας στην ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και σταθερότητας και τη διασφάλιση της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας (ΥΠΕΘΑ, 2020)– και δύο σημαντικές τριμερείς συνεργασίες με το Ισραήλ από το 2013 και την Αίγυπτο από το 2014 (Κουκάκης, 2024). Μέσω αυτών επιχειρεί την ενίσχυση σημαντικών συνιστωσών της εθνικής της ασφάλειας, έχοντας ανακοινώσει μεταξύ άλλων τη δημιουργία εμβληματικών έργων με μεγάλο ενεργειακό, εμπορικό και οικονομικό αντίκτυπο όπως ο υποθαλάσσιος αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου *East*

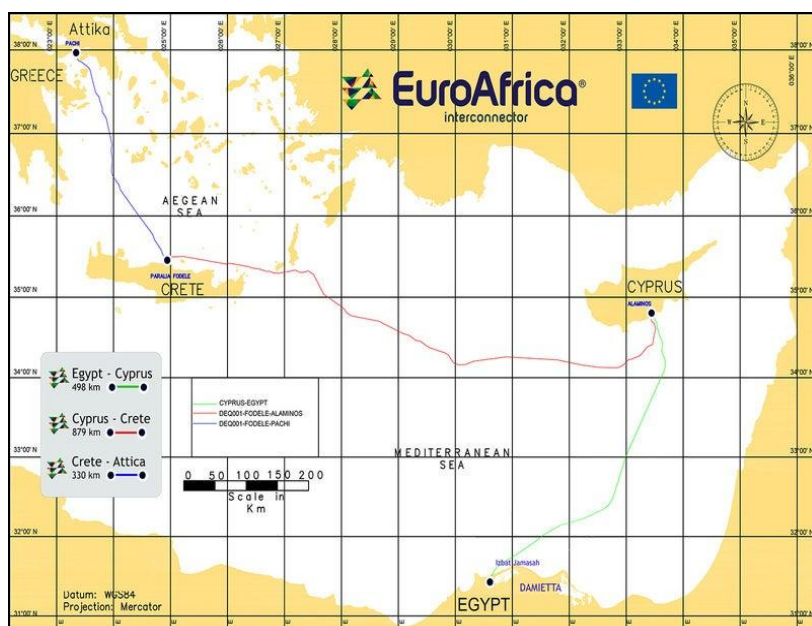
Mediterranean Natural Gas Pipeline (EastMed) (Εικόνα 2) (European Commission, 2026), τα υποθαλάσσια καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας *Great Sea Interconnector* (GSI, πρώην EuroAsia Interconnector) (Εικόνα 3) και *EuroAfrica Interconnector* (Εικόνα 4) (Tsoukala, 2022), και ο εμπορικός/οικονομικός διάδρομος *India-Middle East-Europe-Economic Corridor* (IMEC) (Εικόνα 5) (Gavalas & Dikaio, 2025).

Εικόνα 3. Το υποθαλάσσιο καλώδιο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας Great Sea Interconnector

Πηγή: TO VIMA (2026)

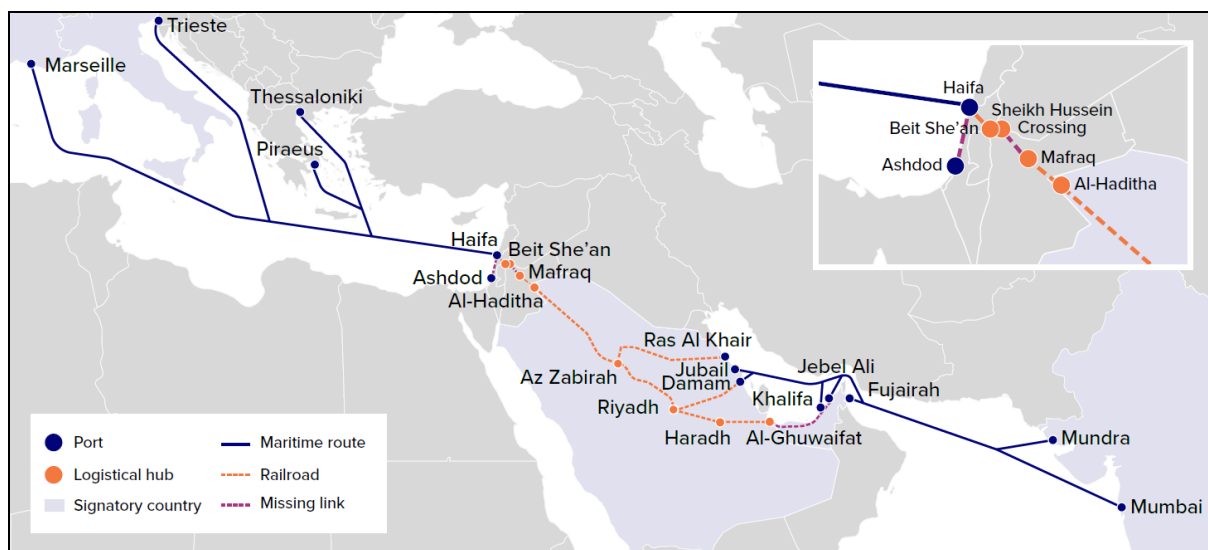
Εικόνα 4. Το υποθαλάσσιο καλώδιο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας EuroAfrica Interconnector

Πηγή: NS ENERGY (2021)

Τέλος, η Ελλάδα –ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)– δεσμεύεται ως προς την ενίσχυση της άμυνας και της ασφάλειας αντίστοιχα της Κυπριακής Δημοκρατίας –η οποία επίσης αποτελεί μέλος της ΕΕ από το 2004 (European Union, n.d.)– από το άρθρο 42(7) (ρήτρα αμοιβαίας άμυνας) της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ)¹⁰ και το άρθρο 222 (ρήτρα αλληλεγγύης) της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)¹¹ παρά το γεγονός ότι κανένα από αυτά δεν ενεργοποιήθηκε.

Εικόνα 5. Ο εμπορικός/οικονομικός διάδρομος India-Middle East-Europe-Economic Corridor (IMEC)

Πηγή: Hussain & Shafer (2025)

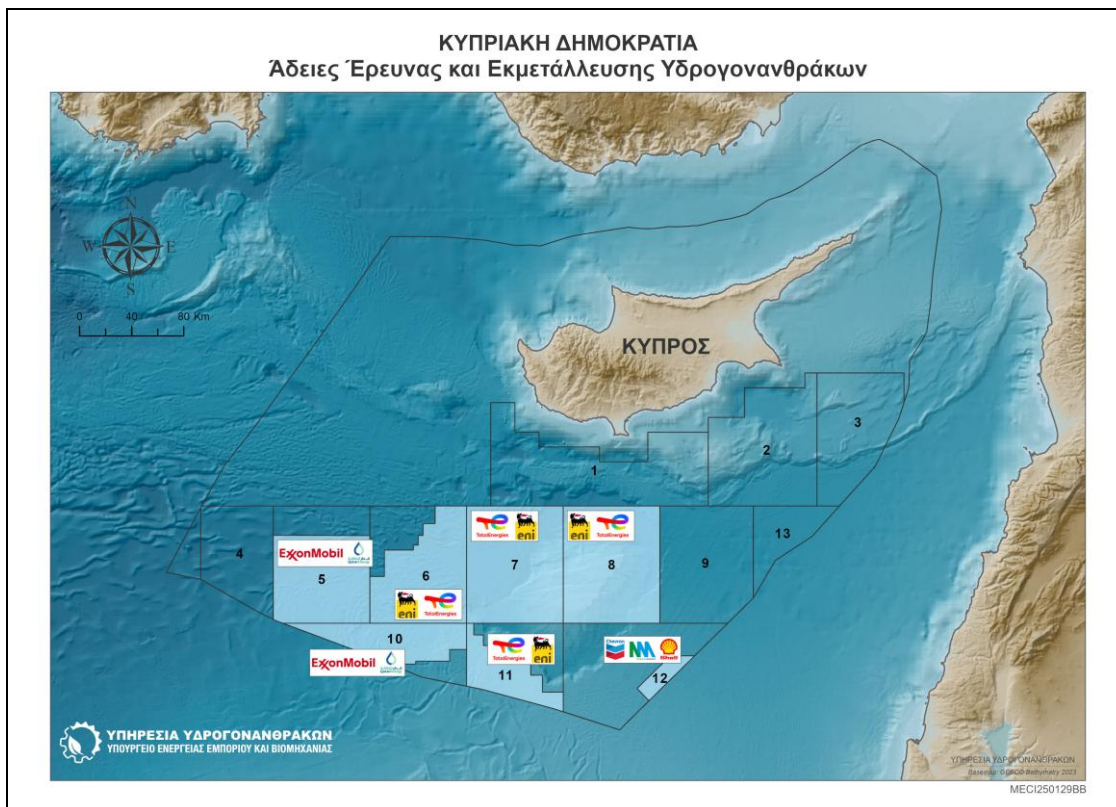
Ομοίως, ως μέλος του Οργανισμού Βορειοατλαντικού Συμφώνου (North Atlantic Treaty Organization, NATO), η Ελλάδα δεσμεύεται ως προς την ενίσχυση της άμυνας του ΗΒ –το οποίο αποτελεί ιδρυτικό μέλος του NATO (NATO, 2024)– από το άρθρο 5 (ρήτρα συλλογικής άμυνας)

¹⁰ Η παράγραφος 7 του άρθρου 42 της ΣΕΕ –η οποία είναι γνωστή και ως ρήτρα αμοιβαίας άμυνας (mutual defence clause)– καθορίζει ότι «Σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα κράτη μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Αυτό δεν επηρεάζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών» (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, 2012).

¹¹ Το άρθρο 222 της ΣΛΕΕ –το οποίο είναι γνωστό και ως ρήτρα αλληλεγγύης (solidarity clause)– καθορίζει ότι «1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού, με πνεύμα αλληλεγγύης, εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για: α) — την πρόληψη τρομοκρατικής απειλής στο έδαφος των κρατών μελών, — την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση, — την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης, β) την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση φυσικής ή ανθρωπογενούς καταστροφής. 2. Σε περίπτωση που κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή, τα υπόλοιπα κράτη μέλη του παρέχουν βοήθεια κατόπιν αιτήματος των πολιτικών του αρχών. Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη συντονίζονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου» (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, 2008).

της Συνθήκης της Ουάσινγκτον (NATO, 2025).¹² Εξάλλου, η αμυντική συνδρομή της Κυπριακής Δημοκρατίας για λόγους νόμιμης άμυνας παρέχεται ως δικαίωμα και από το άρθρο 51 (δικαίωμα της ατομικής ή συλλογικής νόμιμης άμυνας) του Χάρτη του ΟΗΕ (Ηνωμένα Έθνη, χ.η.).¹³

Εικόνα 6. Χάρτης Αδειών Υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας

Πηγή: Υπηρεσία Υδρογονανθράκων. (χ.η.)

¹² Το άρθρο 5 της ιδρυτικής συνθήκης του NATO –το οποίο είναι γνωστό και ως ρήτρα συλλογικής άμυνας (collective defence clause)– καθορίζει ότι «Τα Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνούν ότι, ένοπλος επίθεση εναντίον ενός ή πλειόνων εξ αυτών εν Ευρώπη ή Βορείω Αμερική θέλει θεωρηθεί ως επίθεση εναντίον απάντων και, συνεπώς, συμφωνούν ότι, εν περιπτώσει τοιαύτης ενόπλου επιθέσεως, έκαστον εξ αυτών, εν τη ασκήσει του υπό του άρθρου 51 του Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών αναγνωριζομένου δικαιώματος της ατομικής ή συλλογικής αυτοαμύνης, θα συνδράμη τα υφιστάμενα την επίθεσιν εν ή πλείονα Μέρη διά της αμέσου λήψεως, τόσον ατομικώς όσον και από συμφώνου μετά των ετέρων Μερών, των μέτρων άτινα θεωρεί αναγκαία, περιλαμβανομένης της χρήσεως ενόπλου βίας, προς αποκατάστασιν και διατήρησιν της ασφαλείας της περιοχής του Βορείου Ατλαντικού. Πάσα τοιαύτη ένοπλος επίθεση ως και παν μέτρον λαμβανόμενον συνεπεία ταύτης θα φέρονται αμέσως εις γνώσιν του Συμβουλίου Ασφαλείας. Τα μέτρα ταύτα θα λήξουν όταν το Συμβούλιον Ασφαλείας θα έχη λάβει τα αναγκαία μέτρα προς αποκατάστασιν και διατήρησιν της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας» (NATO, 2025).

¹³ Το άρθρο 51 του Χάρτη του ΟΗΕ, καθορίζει ότι «Καμιά διάταξη αυτού του Χάρτη δε θα εμποδίζει το φυσικό δικαίωμα της ατομικής ή συλλογικής νόμιμης άμυνας, σε περίπτωση που ένα Μέλος των Ηνωμένων Εθνών δέχεται ένοπλη επίθεση, ως τη στιγμή που το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πάρει τα αναγκαία μέτρα για να διατηρήσει τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Τα μέτρα που θα παίρνουν τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών κατά την άσκηση αυτού του δικαιώματος της νόμιμης άμυνας θα ανακοινώνονται αμέσως στο Συμβούλιο Ασφαλείας, και σε καμία περίπτωση δε θα θίγουν την εξουσία και την υποχρέωση που έχει το Συμβούλιο Ασφαλείας, σύμφωνα με αυτόν το Χάρτη, να αναλαμβάνει οποτεδήποτε τη δράση που κρίνει αναγκαία για τη διατήρηση ή για την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας» (Ηνωμένα Έθνη, χ.η.).

3.2 Γαλλία

Η Γαλλία ανταποκρίθηκε επίσης από την πρώτη στιγμή στο αίτημα της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς ο Πρόεδρος της τελευταίας δήλωσε στις 2 Μαρτίου 2026 ότι «*Μίλησα με τον Γάλλο Πρόεδρο, υπήρξε ανταπόκριση*» (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026δ). Στο πλαίσιο αυτό απέστειλε στην Κυπριακή Δημοκρατία τη Φ/Γ «FS Languedoc» (Κυριακοπούλου, 2026), ενώ έδωσε εντολή πλεύσης στη Μεσόγειο και στο αεροπλανοφόρο «Charles de Gaulle» (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2026α). Όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας, η εν λόγω ενέργεια αμυντικής διπλωματίας μπορεί να ερμηνευτεί από το γεγονός ότι και η Γαλλία αποτελεί μέλος της ΕΕ, του NATO και του ΟΗΕ –επομένως ισχύουν και για αυτήν οι προαναφερθείσες δεσμεύσεις και δικαιώματα που ισχύουν και για την Ελλάδα– αλλά και στο ότι συμμετέχει στο προαναφερθέν συνεργατικό σχήμα *QUAD* με την Ελλάδα, την Κύπρο και την Ιταλία (ΥΠΕΘΑ, 2020).

Τέλος, η εν λόγω γαλλική αμυντική συνδρομή μπορεί να ερμηνευθεί και ως μία προσπάθεια της Γαλλίας να προασπίσει τα οικονομικά της συμφέροντα που συνδέονται με την Κυπριακή ΑΟΖ –καθώς η γαλλική εταιρεία *Total* έχει λάβει από την Κυπριακή Δημοκρατία άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης (Υπηρεσία Υδρογονανθράκων, χ.η.) σε τέσσερα υποθαλάσσια οικόπεδα (Εικόνα 6)– αλλά και να προβληθεί ως ένας «Αξιόπιστος σύμμαχος στην Ευρω-ατλαντική περιοχή», μία «Κινητήρια δύναμη της Ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας» και έναν «Αξιόπιστο κυρίαρχο εταίρο και πάροχο ασφάλειας» –επιδιώξεις που έχει θέσει ως στρατηγικούς στόχους υπ’ αριθμόν 5, 6, και 7 στην Εθνική Στρατηγική Ανασκόπηση που δημοσίευσε το 2025 (French Republic, 2025:3).

3.3. Ηνωμένο Βασίλειο

Όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο, ενημέρωσε στις 3 Μαρτίου 2026 την Κυπριακή Δημοκρατία ότι πρόκειται να ενισχύσει την άμυνα της τελευταίας στέλνοντας το αντιτορπιλικό «HMS Dragon» (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026ε) και ελικόπτερα «Wildcat» (Πεπονή, 2026), ενώ ο Βρετανός Υπουργός Άμυνας επισκέφτηκε την Κυπριακή Δημοκρατία στις 5 Μαρτίου 2026 (Κυπριακή Δημοκρατία, 2026στ). Η προαναφερθείσες ενέργειες μπορούν να ερμηνευτούν από το γεγονός ότι και το ΗΒ –σύμφωνα με τη Συνθήκη Εγγυήσεως του 1960– αποτελεί μία από τις εγγυήτριες δυνάμεις για την ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα και την ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας (United Nations, 1960), αλλά και το γεγονός ότι διατηρεί δύο *Περιοχές Κυρίαρχων Βάσεων* (ΠΚΒ) στις περιοχές Ακρωτήριο και Δεκέλεια της Κύπρου (Fella, 2026), στις οποίες βρίσκονται πολίτες και μέσα του ΗΒ τα οποία οφείλει να προστατεύσει.

Τέλος, η εν λόγω βρετανική αμυντική συνδρομή μπορεί να ερμηνευθεί (όπως και στην περίπτωση της Γαλλίας) ως μία προσπάθεια του ΗΒ να προασπίσει τα οικονομικά του συμφέροντα που συνδέονται με την Κυπριακή ΑΟΖ –καθώς η βρετανο-ολλανδική εταιρεία *Shell* έχει λάβει από την Κυπριακή Δημοκρατία άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης ([Υπηρεσία Υδρογονανθράκων, χ.η.](#)) σε ένα υποθαλάσσιο οικόπεδο (**Εικόνα 6**)– αλλά και να υλοποιήσει τον στόχο της «*επίτευξης δύναμης στο εξωτερικό*» που έχει θέσει ως δεύτερο πυλώνα της Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας που δημοσίευσε το 2025, προβάλλοντας παράλληλα το ΗΒ ως ηγέτιδα δύναμη του NATO στο πλαίσιο της προσέγγισης «*NATO First*» που έχει υιοθετήσει στο πλαίσιο του προαναφερθέντος στρατηγικού κειμένου ([HM Government, 2025:30](#)).

3.4 Γερμανία

Η αμυντική συνδρομή της Γερμανίας ανακοινώθηκε επίσημα από τις Κυπριακές αρχές στις 3 Μαρτίου 2026 ([Κυπριακή Δημοκρατία, 2026ε](#)), αφού είχε προηγηθεί επικοινωνία μεταξύ του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Γερμανού Καγκελάριου μία ημέρα νωρίτερα ([Κυπριακή Δημοκρατία, 2026δ](#)), ενώ στο πλαίσιο αυτό η Φ/Γ «FGS Nordrhein-Westfalen» ελλιμενίστηκε στην Λεμεσό στις 8 Μαρτίου 2026 ([CAPITAL, 2026](#)).

Ομοίως, η ενέργεια της Γερμανίας –η οποία αποτελεί μέλος της ΕΕ, του NATO και του ΟΗΕ– μπορεί και αυτή να ερμηνευτεί (όπως έγινε στην περίπτωση της Ελλάδας και της Γαλλίας) υπό το πρίσμα των θεσμικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που απορρέουν από τη συμμετοχή της σε αυτούς τους διεθνείς οργανισμούς. Μπορεί ωστόσο να ειπωθεί και ως μία προσπάθεια προβολής της ως σημαντικός *πάροχος ασφάλειας* (security provider) στην Ευρώπη και τον κόσμο, ενέργεια που καθόρισε ως στόχο στην πρώτη Στρατηγική Εθνική Ασφάλειας που δημοσίευσε το 2023 ([The Federal Government of Germany, 2023:17](#)).

3.5 Ισπανία

Η Ισπανία –μαζί με την Ιταλία και την Ολλανδία που αναφέρονται παρακάτω– ήταν από τα τελευταία κράτη που απέστειλαν στρατιωτικά μέσα στην Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς το συγκεκριμένο κράτος ανακοίνωσε την αποστολή της Φ/Γ «Cristóbal Colón» –η οποία είχε ενταχθεί στη συνοδεία του γαλλικού αεροπλανοφόρου από τις 3 Μαρτίου 2026 ([AMYNA NEWS, 2026](#))– μόλις στις 5 Μαρτίου 2026 ([Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2026α](#)).

Η εν λόγω ενέργεια μπορεί να ερμηνευτεί αφενός μεν από το γεγονός ότι η Ισπανία αποτελεί μέλος της ΕΕ (όπως και η Κυπριακή Δημοκρατία), του ΝΑΤΟ (όπως και το ΗΒ) και του ΟΗΕ (όπως και τα δύο κράτη) επομένως ισχύουν και για αυτήν οι προαναφερθείσες υποχρεώσεις και δικαιώματα των σχετικών Συνθηκών, μπορεί όμως και να ερμηνευθεί ως μία προσπάθεια *προώθησης της ασφάλειας στη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή*, ενέργεια που έχει θέσει ως στόχο στη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας που δημοσίευσε το 2021 ([Government of Spain, 2021:42-45](#)).

3.6 Ιταλία

Όσον αφορά την Ιταλία, ο Κύπριος Πρόεδρος βρισκόταν επίσης σε επαφή με την Πρωθυπουργό του εν λόγω κράτους από τις 2 Μαρτίου 2026 ([Κυπριακή Δημοκρατία, 2026δ](#)), με αποτέλεσμα η ιταλική Φ/Γ «Federico Martinengo» να φτάσει στην ευρύτερη περιοχή της Κύπρου στις 11 Μαρτίου 2026, έχοντας ξεκινήσει την αποστολή της πέντε ημέρες νωρίτερα ([ΤΑ ΝΕΑ, 2026](#)). Η εν λόγω ενέργεια μπορεί να ερμηνευτεί από το γεγονός ότι και η Ιταλία αποτελεί μέλος της ΕΕ, του ΝΑΤΟ και του ΟΗΕ (επομένως δεσμεύεται απέναντι στην Κυπριακή Δημοκρατία και το ΗΒ από τις αντίστοιχες συνθήκες), ενώ όπως και η Γαλλία συμμετέχει στην προαναφερθείσα τετραμερή συνεργασία *QUAD* η οποία στοχεύει στην ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και σταθερότητας αλλά και τη διασφάλιση της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας στην Ανατολική Μεσόγειο ([ΥΠΕΘΑ, 2020](#)).

Τέλος, η εν λόγω ιταλική αμυντική συνδρομή μπορεί να ερμηνευθεί (όπως και στην περίπτωση της Γαλλίας και του ΗΒ) και ως μία προσπάθεια της Ιταλίας να προασπίσει τα οικονομικά της συμφέροντα που συνδέονται με την Κυπριακή ΑΟΖ –καθώς η ιταλική εταιρεία *Eni* έχει λάβει από την Κυπριακή Δημοκρατία άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης ([Υπηρεσία Υδρογονανθράκων, χ.η.](#)) σε τέσσερα οικόπεδα (**Εικόνα 6**)–, μία προσπάθεια υλοποίησης του στόχου «*ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα του ΝΑΤΟ*» και προάσπισης των *στρατηγικών συμφερόντων της Ιταλίας στη Μεσόγειο* που περιγράφονται στο Στρατηγικό Δόγμα του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων που δημοσιεύτηκε το 2022 ([Ministry of Defence of Italy, 2022: 3-4](#)), ή μία προσπάθεια *επιδίωξης πρόληψης κρίσεων και εστίασης στη Μέση Ανατολή* ως περιοχή πρώτιστης σημασίας, στόχοι που καθορίζονται στο Τριετές Έγγραφο Προγραμματισμού και Σχεδιασμού Πολιτικής του Υπουργείου Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας που εγκρίθηκε το 2025 ([Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation of Italy, 2025:15](#)).

3.7 Ολλανδία

Η Ολλανδία ήταν το τελευταίο ευρωπαϊκό κράτος που συνέδραμε στην άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς ανακοίνωσε στις 9 Μαρτίου 2026 ότι θα αποστείλει τη Φ/Γ «HNLMs Evertsen» ως συνοδεία του προαναφερθέντος γαλλικού αεροπλανοφόρου «Charles de Gaulle» (ΣΚΑΙ, 2026). Η εν λόγω ενέργεια μπορεί να ερμηνευτεί είτε υπό το πρίσμα των θεσμικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που απορρέουν από τη συμμετοχή της Ολλανδίας ως μέλος στην ΕΕ, το NATO και τον ΟΗΕ, είτε (όπως και στην περίπτωση της Γαλλίας, του ΗΒ και της Ιταλίας) ως μία προσπάθεια της Ολλανδίας να προασπίσει τα οικονομικά της συμφέροντα που συνδέονται με την Κυπριακή ΑΟΖ –καθώς όπως έχει ήδη αναφερθεί η βρετανο-ολλανδική εταιρεία *Shell* έχει λάβει από την Κυπριακή Δημοκρατία άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης (Υπηρεσία Υδρογονανθράκων, χ.η.) σε ένα οικόπεδο (Εικόνα 6)– είτε υπό το πρίσμα της Στρατηγικής Ασφάλειας που δημοσιεύτηκε το 2023, στην οποία καθορίζεται μεταξύ άλλων ότι η ενίσχυση της συνεργασίας της Ολλανδίας με εταίρους στο πλαίσιο του NATO και η ενδυνάμωση της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας & Άμυνας (ΚΠΑΑ) αποτελούν προτεραιότητες που εντάσσονται στον 1^ο πυλώνα δράσης (Kingdom of the Netherlands, 2023:22-23).

3.8 Τουρκία

Η αποστολή στρατιωτικών μέσων στην Κυπριακή Δημοκρατία από τα προαναφερθέντα ευρωπαϊκά κράτη προκάλεσε την έντονη ανησυχία της πολιτικής ηγεσίας της Τουρκίας αναφορικά με τις προθέσεις των κρατών αυτών και τις ενδεχόμενες μελλοντικές ενέργειες των εν λόγω στρατιωτικών μέσων, η οποία αντέδρασε στέλνοντας στις 9 Μαρτίου 2026 έξι μαχητικά αεροσκάφη F-16 και συστήματα αεράμυνας στο ψευδοκράτος της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βορείου Κύπρου (ΤΔΒΚ) (sic) δηλώνοντας παράλληλα ότι «θα λάβει πρόσθετα μέτρα για την ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων, εάν χρειαστεί» (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2026β). Η εν λόγω ενέργεια δηλαδή –παρά το γεγονός ότι η Τουρκία αποτελεί μέλος του NATO και του ΟΗΕ και υποψήφιο μέλος της ΕΕ– δεν αποσκοπούσε στην ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας ή του ΗΒ.

Η μοναδική επομένως ερμηνεία που μπορεί να δοθεί για την ενέργεια αυτή είναι ότι ήταν αποτέλεσμα του φόβου ανατροπής του παράνομου status quo που έχει επιβάλλει η Τουρκία στην νήσο Κύπρο από το 1974 –καθώς η ΤΔΒΚ αποτελεί προϊόν της τουρκικής εισβολής στο βόρειο τμήμα της νήσου Κύπρου και της συνεχιζόμενης κατοχής του μέχρι και σήμερα κατά παράβαση

των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (Υπουργείο Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας, χ.η.)— έχοντας ως επιδίωξη την προάσπιση των τουρκικών εθνικών συμφερόντων στην Κύπρο και την παγίωση των χρόνιων θέσεων που προβάλλει η Τουρκία υπό το πέπλο της εγγυήτριας δύναμης, μη αποδεχόμενη την κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλη τη νήσο (Ministry of Foreign Affairs of the Turkish Republic, n.d).

4. Συμπεράσματα

Λαμβάνοντας υπόψιν τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην εισαγωγή, το θεωρητικό υπόβαθρο που παρουσιάστηκε συνοπτικά στη δεύτερη ενότητα και τις δράσεις αμυντικής διπλωματίας που αναφέρθηκαν στην τρίτη ενότητα της παρούσας ερευνητικής εργασίας, εξάγονται τα ακόλουθα ειδικά και γενικά συμπεράσματα,.

4.1 Ειδικά συμπεράσματα

α. Το γεγονός που αποτέλεσε την αφορμή για την αποστολή στρατιωτικών μέσων από τρίτα κράτη στην Κυπριακή Δημοκρατία για την ενίσχυση της άμυνάς της ήταν η κακόβουλη προσέγγιση δύο ΜηΕΑ στην ΠΚΒ Ακρωτηρίου. Η εν λόγω ενέργεια, εκτιμήθηκε ότι προκλήθηκε από την παραχώρηση των στρατιωτικών εγκαταστάσεων του ΗΒ που βρίσκονται στην προαναφερθείσα περιοχή στις ΗΠΑ, διενεργήθηκε από δρώντες φίλια προσκείμενους στο Ιράν και ήταν πολύ πιθανόν να επαναληφθεί.

β. Τα κράτη που συνέδραμαν αμυντικά την Κυπριακή Δημοκρατία ήταν η Ελλάδα, η Γαλλία, το ΗΒ, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Ολλανδία. Ο λόγος που προέβησαν σε αυτή την ενέργεια ήταν η προάσπιση των εθνικών συμφερόντων τους και η προώθηση των στόχων και προτεραιοτήτων που είχαν καθορίσει στα στρατηγικά έγγραφα που είχαν δημοσιεύσει. Το θεσμικό πλαίσιο (Πίνακας 1) υπό το οποίο συνέδραμαν –αν και κανένα κράτος δεν επικαλέστηκε κάποιο από τα σχετικά άρθρα των Συνθηκών του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ ή της ΕΕ– την Κυπριακή Δημοκρατία ήταν το ακόλουθο:

(1) Για την Ελλάδα το καθεστώς της εγγυήτριας δύναμης, το ΔΕΑΧ του 1993, η προστασία του προσωπικού και των μέσων της ΕΛΔΥΚ, η συμμετοχή στην QUAD και τις τριμερείς συνεργασίες με την Κύπρο, και η συμμετοχή στην ΕΕ (ως προς την Κύπρο), το ΝΑΤΟ (ως προς το ΗΒ) και τον ΟΗΕ (ως προς την Κύπρο και το ΗΒ).

Πίνακας 1. Το θεσμικό πλαίσιο της αποστολής στρατιωτικών μέσων στη νήσο Κύπρο

Κράτος	ΕΕ	NATO	ΟΗΕ	Εγγυήτρια Δύναμη	Λοιποί Παράγοντες
Ελλάδα	NAI	NAI	NAI	NAI	ΔΕΑΧ, ΕΛΔΥΚ, QUAD, τριμερείς συνεργασίες με Κύπρο
Γαλλία	NAI	NAI	NAI	---	QUAD, Total (οικόπεδα 6, 7, 8, 11)
ΗΒ	---	NAI	NAI	NAI	ΠΚΒ, Shell (οικόπεδο 12)
Γερμανία	NAI	NAI	NAI	---	---
Ιταλία	NAI	NAI	NAI	---	QUAD, Eni (οικόπεδα 6, 7, 8, 11)
Ισπανία	NAI	NAI	NAI	---	---
Ολλανδία	NAI	NAI	NAI	---	Shell (οικόπεδο 12)
Τουρκία	Υποψήφιο μέλος	NAI	NAI	NAI	Υποστήριξη της ΤΔΒΚ (sic)

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα

(2) Για τη Γαλλία η συμμετοχή στην QUAD, την ΕΕ (ως προς την Κύπρο), το NATO (ως προς το ΗΒ) και τον ΟΗΕ (ως προς την Κύπρο και το ΗΒ).

(3) Για το ΗΒ το καθεστώς της εγγυήτριας δύναμης, η προστασία του προσωπικού και των μέσων των ΠΚΒ, και η συμμετοχή στον ΟΗΕ.

(4) Για τη Γερμανία η συμμετοχή στην ΕΕ (ως προς την Κύπρο), το NATO (ως προς το ΗΒ) και τον ΟΗΕ (ως προς την Κύπρο και το ΗΒ).

(5) Για την Ιταλία η συμμετοχή στην QUAD, και η συμμετοχή στην ΕΕ (ως προς την Κύπρο), το NATO (ως προς το ΗΒ) και τον ΟΗΕ (ως προς την Κύπρο και το ΗΒ).

(6) Για την Ισπανία η συμμετοχή στην ΕΕ (ως προς την Κύπρο), το NATO (ως προς το ΗΒ) και τον ΟΗΕ (ως προς την Κύπρο και το ΗΒ).

(7) Για την Ολλανδία η συμμετοχή στην ΕΕ (ως προς την Κύπρο), το NATO (ως προς το ΗΒ) και τον ΟΗΕ (ως προς την Κύπρο και το ΗΒ).

γ. Τα συγκεκριμένα έργα (tasks) αμυντικής διπλωματίας που υλοποιήθηκαν από τα κράτη που ενίσχυσαν την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν η αποστολή στρατιωτικών μέσων (μαχητικά αεροσκάφη, ελικόπτερα και πολεμικά πλοία) και η επισκέψεις υψηλόβαθμων αξιωματούχων, ενώ δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί και το έργο της παραχώρησης των ΠΚΒ από το ΗΒ στις ΗΠΑ το οποίο κατά πάσα πιθανότητα αποτέλεσε και την αφορμή για την ανάληψη των εξεταζόμενων ενεργειών.

δ. Όσον αφορά την επίδραση που είχε η ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην εθνική ασφάλεια των εμπλεκόμενων κρατών και της Τουρκίας, η συνεπαγόμενη αύξηση της δυνατότητας αντιμετώπισης εξωτερικών απειλών σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα εθνικά συμφέροντα των κρατών στην περιοχή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εθνική ασφάλεια της Κύπρου, της Ελλάδας, της Γαλλίας, του ΗΒ, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας και της Ολλανδίας ενισχύθηκε. Αντιθέτως, η εθνική ασφάλεια της Τουρκίας αποδυναμώθηκε, χωρίς ωστόσο αυτό να οφείλεται σε υπαρκτή απειλή εκ μέρους των ευρωπαϊκών κρατών αλλά στην τουρκική αντίληψη περί προσπάθειας αλλαγής του status quo και κατ' επέκταση υπονόμευσης των τουρκικών εθνικών συμφερόντων.

ε. Η αντίληψη αυτή ήταν και ο βασικός λόγος που η Τουρκία αντέδρασε στην προαναφερθείσα ενίσχυση της άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας με την αποστολή μαχητικών αεροσκαφών και συστημάτων αεράμυνας στο ψευδοκράτος της ΤΔΒΚ (sic), προβαίνοντας παράλληλα σε δηλώσεις για τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων.

στ. Όσον αφορά τέλος την περιφερειακή ασφάλεια της Αν. Μεσογείου, αυτή υποβαθμίστηκε ελαφρώς καθώς –αν και οι προαναφερθείσες ενέργειες συνέβαλαν στην ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας των εμπλεκόμενων κρατών και των διμερών σχέσεών τους– εν τούτοις διατάραξαν τις σχέσεις τους (πρωτίστως) με την Τουρκία λόγω της αντίθεσής της στη δικαιοδοσία της Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλη τη νήσο και (δευτερευόντως) με το Ιράν λόγω της φαινόμενης των πολεμικών επιχειρήσεων των ΗΠΑ και του Ισραήλ εναντίον του.¹⁴

ζ. Τέλος, η άμεση αντίδραση της Ελλάδας καταδεικνύει αφενός μεν την ετοιμότητα ανάληψης δράσης των ελληνικών αρχών όσον αφορά την αντιμετώπιση ζητημάτων εθνικής και

¹⁴ Αυτός ήταν και ο λόγος για τον οποίο τα περισσότερα κράτη τόνισαν ότι οι ενέργειές τους είχαν αμυντικό και όχι επιθετικό χαρακτήρα και δεν εντάσσονται στην ένοπλη σύγκρουση εναντίον του Ιράν.

περιφερειακής ασφάλειας, αφετέρου δε τη σημασία που επιδίδει η ελληνική πλευρά στην Κύπρο και την Αν. Μεσόγειο.

4.2 Γενικά συμπεράσματα

α. Η παραχώρηση στρατιωτικών εγκαταστάσεων σε περιόδους κρίσεων από ένα κράτος σε ένα άλλο αποτελεί ένα σημαντικό έργο (task) της αμυντικής διπλωματίας, καθώς είναι σε θέση να ενισχύσει (κατά περίπτωση) την εθνική ασφάλεια αφενός μεν του κράτους που τις παραχωρεί και του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκονται (εφόσον αυτό είναι διαφορετικό) λόγω της ενίσχυσης της ικανότητας αντιμετώπισης των απειλών ασφάλειας, αφετέρου δε του κράτους που τις χρησιμοποιεί λόγω της προάσπισης των εθνικών συμφερόντων του. Επιπλέον, αν και η εν λόγω ενέργεια αυξάνει εν μέρει το διπλωματικό κεφάλαιο (ενίσχυση των διμερών σχέσεων) του κράτους που τις παραχωρεί ως προς το κράτος που τις χρησιμοποιεί λόγω της παρεχόμενης υποστήριξης, παράλληλα το μειώνει ως προς το κράτος εναντίον του οποίου χρησιμοποιούνται (εφόσον ισχύει κάτι τέτοιο) λόγω της αντιμετώπισης της εν λόγω ενέργειας ως εχθρική, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της περιφερειακής ασφάλειας.

β. Η υπογραφή διεθνών Συνθηκών στο πλαίσιο είτε της συμμετοχής των κρατών σε διεθνείς οργανισμούς είτε της επίλυσης των μεταξύ τους διαφορών διευκολύνει την ανάληψη δράσεων αμυντικής διπλωματίας, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις το περιεχόμενο των εν λόγω Συνθηκών δεσμεύει τα κράτη-μέλη αυτών ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρόφαση για την υλοποίηση σχετικών δράσεων. Οι δράσεις ωστόσο αυτές μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την εθνική ασφάλεια ενός κράτους καθώς ενδέχεται να θεωρηθεί ότι απειλούν τα εθνικά του συμφέροντα ή να εργαλειοποιηθούν για την προώθησή τους, επηρεάζοντας κατ' επέκταση την περιφερειακή ασφάλεια καθώς διαταράσσουν τις διμερείς και πολυμερείς σχέσεις των κρατών της περιφέρειας.

γ. Η δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ των κρατών και η επιχειρηματική συνεργασία ή δραστηριότητα δρώντων του ενός στο έδαφος του άλλου (έστω και αν αυτή αφορά αποκλειστικά τον ιδιωτικό τομέα χωρίς την άμεση ή έμμεση κρατική εμπλοκή) διευκολύνει την ανάληψη δράσεων αμυντικής διπλωματίας, καθώς τα κοινά συμφέροντα που αποτελούν τη βάση αυτών των σχέσεων οδηγούν συνήθως τα κράτη στην ανάληψη σχετικών δράσεων προκειμένου να τα προασπίσουν. Ως εκ τούτου, η εθνική ασφάλεια των εμπλεκόμενων μερών ενισχύεται,

επηρεάζοντας με τη σειρά της την περιφερειακή ασφάλεια η οποία είτε (συνήθως) υποβαθμίζεται είτε παραμένει αμετάβλητη αναλόγως της αντίδρασης των μη εμπλεκόμενων μερών.

δ. Οι στόχοι που έχει καθορίσει κάθε κράτος στη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας ή κάποιο άλλο αντίστοιχο στρατηγικό έγγραφο ασφάλειας, άμυνας ή εξωτερικής πολιτικής διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την ανάληψη δράσεων αμυντικής διπλωματίας και κατ' επέκταση την επίδραση στην εθνική και περιφερειακή ασφάλεια. Ο λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό είναι ότι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους επίτευξης των στόχων αυτών είναι η προβολή της σκληρής ισχύος (hard power) που διαθέτουν τα κράτη, η οποία –λόγω της φύσης της αμυντικής διπλωματίας– αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι αυτής. Μέσω επομένως της αμυντικής διπλωματίας, ενισχύεται η εθνική ασφάλεια των κρατών.

ε. Τα εξεταζόμενα στην παρούσα ερευνητική εργασία γεγονότα αναδεικνύουν στην πράξη τη σημασία της ΕΕ –έστω και άτυπα καθώς δεν ενεργοποιήθηκε ούτε το άρθρο 42(7) της ΣΕΕ ούτε το άρθρο 222 της ΣΛΕΕ– ως πάροχος ασφάλειας, καθώς παρέχει ένα πρόσθετο θεσμικό πλαίσιο διαλόγου για την αντιμετώπιση ζητημάτων ασφάλειας μεταξύ των μελών της, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για κράτη που δεν είναι μέλη του ΝΑΤΟ. Θα πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι το άρθρο 42(7) της ΣΕΕ αφορά την ανάληψη εθνικής δράσης από τα κράτη (και όχι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ) σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης, ενώ το άρθρο 222 της ΣΛΕΕ την ανάληψη συλλογικής δράσης από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σε περίπτωση τρομοκρατικών ενεργειών ή φυσικών καταστροφών (Στριμπής, 2026:214, 216-217). Παρ' όλα αυτά η απειλητική κίνηση ΜηΕΑ εναντίον ενός κράτους θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι εμπίπτει και στις δύο περιπτώσεις.

στ. Τέλος, κρίνεται σκόπιμη η ανάδειξη της ανάγκης αλλαγής του καθεστώτος των ΠΚΒ του ΗΒ στη νήσο Κύπρο, καθώς –όπως έγινε αντιληπτό από τα γεγονότα που παρουσιάστηκαν στην παρούσα εργασία– η υποστήριξη του ΗΒ στα ζητήματα ασφάλειας της Κυπριακής Δημοκρατίας αφενός μεν καθιστά κάθε σχετικό ζήτημα περισσότερο πολύπλοκο, αφετέρου δεν μπορεί να θεωρείται έγκαιρη, πόσο μάλλον δεδομένη.

5. Εν κατακλείδι

Παρά το γεγονός ότι η αμυντική διπλωματία αποτελεί την ήπια ισχύ της σκληρής ισχύος (Κουκάκης, 2024) ενός κράτους ενισχύοντας την ανθεκτικότητά του (Koukakis, 2023), η άσκησή

της από ένα κράτος ενδέχεται να επιφέρει σε αυτό αντίθετα αποτελέσματα από τα αναμενόμενα, καθώς συγκεκριμένα έργα (tasks) αυτής ενδέχεται να εκληφθούν από τρίτους δρώντες ως απειλητικές ενέργειες που υπονομεύουν τα συμφέροντά τους και να οδηγήσουν σε διατάραξη των μεταξύ τους σχέσεων και κλιμάκωση της έντασης, υποβαθμίζοντας τόσο την εθνική όσο και την περιφερειακή ασφάλεια. Για το λόγο αυτό, η επιλογή των έργων αμυντικής διπλωματίας που πρόκειται να υλοποιηθούν κάθε φορά θα πρέπει να πραγματοποιείται από την πολιτική ηγεσία ενός κράτους με προσοχή, ούτως ώστε να εξυπηρετούν όχι μόνο τις πρόσκαιρες επιδιώξεις που προκύπτουν από μία έκτακτη ειδική κατάσταση αλλά και τους γενικότερους στόχους που έχουν καθοριστεί στα επίσημα στρατηγικά έγγραφα του κράτους αυτού.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

AMYNA NEWS. (2026, Μάρτιος 05). Η Ισπανία στέλνει την Φρεγάτα Cristóbal Colón (F-105) στην Κύπρο. <https://amyna.news/world/ispania-stelnei-tin-fregata-cristobal-colon-f-105-stin-kypro/>

Αυξεντίου, Π. (2026, Μάρτιος 06). Από τον Κίμωνα και τον Χριστόφορο Κολόμβο, μέχρι τον βρετανικό δράκο και τα γεράκια – Το αμυντικό τείχος που υψώθηκε για να προστατεύσει την Κύπρο (εικόνες & βίντεο). *Philenews*. <https://www.philenews.com/kipros/koinonia/article/1691040/apo-ton-kimona-ke-ton-christoforo-kolomvo-mechri-ton-vretaniko-drako-ke-ta-gerakia-to-amintiko-tichos-pou-ipsothike-gia-na-prostatefsi-tin-kipro/>

CAPITAL. (2026, Μάρτιος 08). Έφθασε στην Κύπρο και η γερμανική φρεγάτα FGS Nordrhein-Westfalen. <https://www.capital.gr/diethni/3978478/efthase-stin-kupro-kai-i-germaniki-fregata-fgs-nordrhein-westfalen/>

Defence Redefined. (2021, Νοέμβριος 20). ΕΛΔΥΚ | Σαν σήμερα το 1959 ιδρύεται η Ελληνική Δύναμη Κύπρου. <https://defenceredefined.com.cy/%CE%B5%CE%BB%CE%B4%CF%85%CE%BA-%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CF%84%CE%BF-1959-%CE%B9%CE%B4%CF%81%CF%8D%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9/>

- Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. (2008). *Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:C:2008:115:TOC>
- Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. (2012). *Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση*. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0010.02/DOC_1&format=PDF
- Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (1993, Νοέμβριος 16). Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Ελλάδας-Κύπρου. <https://www.kathimerini.gr/k/100yk/1056773/dogma-eniaioy-amyntikoy-choroy-elladas-kyprou/>
- Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (2026α, Μάρτιος 05). Ποιες χώρες στέλνουν στρατιωτικές δυνάμεις στην Κύπρο. <https://www.kathimerini.gr/world/564109960/poies-chores-stelnoyn-stratiotikes-dynameis-stin-kyprou/>
- Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (2026β, Μάρτιος 09). Η Τουρκία έστειλε έξι F-16 και συστήματα αεράμυνας στα Κατεχόμενα. <https://www.kathimerini.gr/politics/564115192/i-toyrkia-esteile-exi-f-16-sta-katechomena/>
- Ηνωμένα Έθνη. (χ.η.). Χάρτης ΟΗΕ. <https://unric.org/el/%CF%87%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BF%CE%B7%CE%B5/>
- Koukakis, G. (2023). Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors. *HAPSc Policy Briefs Series*, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>
- Κουκάκης, Γ. (2024). Η Αμυντική Διπλωματία της Ελλάδας: Η ήπια ισχύς της σκληρής ισχύος. *Διακλαδική Επιθεώρηση*, 59, 28-40. https://www.researchgate.net/publication/382150159_E_Amyntike_Diplomatia_tes_Elladas_E_epia_ischys_tes_skleres_ischyos
- Κουκάκης, Γ. (2024). Η στρατηγική της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στην Αν. Μεσόγειο και τη Μ. Ανατολή: Μία αποτίμηση της συμβολής των τριμερών συνεργατικών σχημάτων στην προάσπιση της εθνικής ασφάλειας. *Περιοδικό Κέντρου Ανάλυσης Μεσανατολικής Πολιτικής*, 2, 113-135. https://www.researchgate.net/publication/388512716_E_strategike_tes_Ellenikes_exoterikes_politikes_sten_Anatolike_Mesogeio_kai_te_Mese_Anatole_Mia_apotimese_tes_symboles_to_n_trimeron_synergatikon_schematon_sten_enischyse_tes_ethnikes_asphaleias_tes_El
- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026α, Μάρτιος 02). Δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, 02 Μαρτίου 2026. <https://www.gov.cy/kyvernitikos-ekprosopos/diloseis-tou-kyvernitikou-ekprosopou-02-martiou-2026/>

- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026β, Μάρτιος 02). Τηλεοπτικό Μήνυμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, 2 Μαρτίου 2026. <https://www.gov.cy/audio-visuals/tileoptiko-minyma-tou-proedrou-tis-dimokratias-2-martiou-2026/>
- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026γ, Μάρτιος 02). Δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου μετά την έκτακτη σύσκεψη του Εθνικού Συμβουλίου, 02 Μαρτίου 2026. <https://www.gov.cy/proedros-proedria/diloseis-tou-kyvernitikou-ekprosopou-meta-tin-ektakti-syskepsi-tou-symvoulou-ethnikis-asfaleias-02-martiou-2026/>
- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026δ, Μάρτιος 02). Πρόεδρος της Δημοκρατίας: Η Ελλάδα δηλώνει παρούσα και ανοίγει τον δρόμο για την ΕΕ. Κύπρος και Ελλάδα πάντα μέρος της λύσης. <https://www.gov.cy/proedros-proedria/proedros-tis-dimokratias-i-ellada-dilonei-parousa-kai-anoigei-ton-dromo-gia-tin-ee-kypros-kai-ellada-panta-meros-tis-lysis/>
- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026ε, Μάρτιος 03). Δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου για τις εξελίξεις στην περιοχή, 03 Μαρτίου 2026. <https://www.gov.cy/proedros-proedria/diloseis-tou-kyvernitikou-ekprosopou-gia-tis-exelixeis-stin-periochi-03-martiou-2026/>
- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026στ, Μάρτιος 05). Δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, 05 Μαρτίου 2026. <https://www.gov.cy/proedros-proedria/diloseis-tou-kyvernitikou-ekprosopou-05-martiou-2026/>
- Κυπριακή Δημοκρατία. (2026ζ, Μάρτιος 02). Δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου για τις εξελίξεις στην περιοχή, 02 Μαρτίου 2026. <https://www.gov.cy/kyvernitikos-ekprosopos/diloseis-tou-kyvernitikou-ekprosopou-gia-tis-exelixeis-stin-periochi-02-martiou-2026/>
- Κυριακοπούλου, Α. (2026, Μάρτιος 03). Διάγγελμα Μακρόν: Εναέρια μέσα και φρεγάτα φθάνουν στην Κύπρο - Στη Μεσόγειο το Σαρλ ντε Γκωλ . CNN Greece. <https://www.cnn.gr/kosmos/story/522200/diaggelma-makron-enaeria-mesa-kai-fregata-fthanoun-stin-kypro-sti-mesogeio-to-sarl-de-gol>
- Πεπονή, Κ. (2026, Μάρτιος 06). Στην Κύπρο τα ελικόπτερα «Wildcat» της Βρετανίας: Οι αντι-drone δυνατότητες . CNN Greece. <https://www.cnn.gr/kosmos/story/522744/stin-kypro-ta-elikoptera-wildcat-tis-vretanias-oi-anti-drone-dynatotites>
- ΣΚΑΙ. (2026, Μάρτιος 11). Η Ευρώπη αναπτύσσεται στη Μεσόγειο - Ποιες χώρες στέλνουν στρατιωτικά μέσα. <https://www.skai.gr/news/world/ta-stratitika-mesa-pou-anaptysssei-i-eyropi-sti-mesogeio>
- Στριμπής, Ι. (2025). Άρθρα 21-46 ΣΕΕ. Στο Β. Χριστιανός, Μ. Περάκης και Μ. Ροδόπουλος (επιμ.), *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ. Ερμηνεία κατ' άρθρο* (2^η έκδοση αναθεωρημένη & εμπλουτισμένη), σσ. 144-232.

- ΤΑ ΝΕΑ. (2026, Μάρτιος 11). Η ιταλική φρεγάτα Federico Martinengo έφτασε στην Κύπρο. https://www.tanea.gr/2026/03/11/world/i-italiki-fregata-federico-martinengo-eftase-stin-kypro/#goog_rewarded
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. (2020, Αύγουστος 26). Ο ΥΕΘΑ Νικόλαος Παναγιωτόπουλος χαιρέτισε την Εναρκτήρια Δραστηριότητα Τετραμερούς Πρωτοβουλίας Ελλάδας-Γαλλίας-Κύπρου-Ιταλίας (Αεροναυτική άσκηση EUNOMIA). <https://www.mod.mil.gr/o-yetha-nikolaos-panagiotopoulos-hairetise-tin-enarktiria-drastiriotita/>
- Υπουργείο Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας. (χ.η.). Κυπριακό. <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/eidika-themata-exoterikis-politikis/kypriako/>
- Υπηρεσία Υδρογονανθράκων. (χ.η.). Άδειες έρευνας και εκμετάλλευσης που έχουν χορηγηθεί. <https://hydrocarbons.gov.cy/gr/%CE%B1%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7/%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%B5%CF%82-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%AD%CF%87%CE%BF%CF%85%CE%BD-%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%B7%CE%B3%CE%B7%CE%B8%CE%B5%CE%AF>
- Χωραφάς, Β. (2021, Οκτώβριος 06). Το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου και η συμμαχία Ελλάδας – Γαλλίας. *Huffpost Greece*. <https://www.huffingtonpost.gr/politiki/to-dogma-tou-enieou-amintikou-chorou-ke-i-simmachia-elladas-gallias/>

Ξενόγλωσση

- Bailes, A. & Cottey, A. (2006). Regional security cooperation in the early 21st century. *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. <https://www.sipri.org/sites/default/files/YB06%20195%2004.pdf>
- Brad, L. (2018). Defence diplomacy – An important tool for the implementation of foreign policy and security of the state. *Security and Defence Quarterly*, 20(3). 57-71. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.5152>
- CENTCOM. (n.d.). Operation Epic Fury – First 48 Hours [Factsheet].. <https://media.defense.gov/2026/Mar/03/2003882612/-1/-1/0/OPERATION-EPIC-FURY-FIRST-48-HOURS.PDF>
- Department of National Security. (2021) National Security Strategy. <https://www.dsn.gob.es/sites/default/files/documents/ESN2021%20EN.pdf>
- Department of War. (n.d.). Operation Epic Fury [Spotlight]. <https://www.war.gov/Spotlights/Operation-Epic-Fury/>
- DEPA. (n.d.). Eastern Mediterranean Interconnecting Pipeline (EastMed). <https://depa-int.gr/en/interconnector-pipeline-eastmed/>

- European Commission. (2026). EastMed Pipeline Project – Development Phase. https://ec.europa.eu/assets/cinea/project_fiches/cef/cef_energy/7.3.1-0023-CYEL-S-M-17.pdf
- European Union. (n.d.). EU countries. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries_en
- Fella, S. (2026). The UK Sovereign Base Areas in Cyprus: Status and recent developments [Research Briefing]. *House of Commons Library*. <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10540/>
- Freeman, C.W., Marks, S. (2026, February 19). *diplomacy*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/diplomacy>
- French Republic. (2025). National Strategic Review. https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/Publications/20250713_NP_SGDSN_RNS2025_EN_0.pdf
- Gavalas, D. & Dikaïos, G. (2025). Connecting Opportunities: Greece’s Strategic Role in the India-Middle East-Europe Economic Corridor. *Hellenic Foundation for European & Foreign Policy (ELIAMEP)*. <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2025/01/Policy-brief-194-GAVALAS-and-DIKAIOS.pdf>
- Government of Spain. (2021). National Security Strategy. <https://www.dsn.gob.es/sites/default/files/documents/ESN2021%20EN.pdf>
- HM Government. (2025). National Security Strategy 2025: Security for the British people in a dangerous world [Official document]. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/685ab0da72588f418862075c/E03360428_National_Security_Strategy_Accessible.pdf
- Holmes, K. (2015). What Is National Security?. *The Heritage Foundation*, 23 https://www.heritage.org/sites/default/files/2019-10/2015_IndexOfUSMilitaryStrength_What%20Is%20National%20Security.pdf
- Hussain, A. & Shafer, N. (2025, August 27). The India-Middle East-Europe Economic Corridor: Connectivity in an era of geopolitical uncertainty. *Atlantic Council*. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/the-india-middle-east-europe-economic-corridor-connectivity-in-an-era-of-geopolitical-uncertainty/>
- Kingdom of the Netherlands. (2023) The Security Strategy for the Kingdom of the Netherlands. https://english.rijksdienstcn.com/site/binaries/site-content/collections/documents/2023/security-strategy/security-strategy-for-the-kingdom-of-the-netherlands/index/230330+Security+Strategy+for+the+Kingdom+of+the+Netherlands_EN_CN_web.pdf

- Kusztal, A.(2017). Theoretical foundations of regional security in International Relations – The overview. *Journal of Science of the Military Academy of Land Forces*, 183(1), pp. 17-30. <https://zeszyty-naukowe.awl.edu.pl/article/101031/en>
- Ministry of Defence of Italy. (2022). The Chief of Defence Strategic Concept. https://www.difesa.it/assets/allegati/24873/chief_of_defence_strategic_concept_2022_.pdf
- Ministry of Foreign Affairs of the Turkish Republic. (n.d.). The Cyprus Issue (Overview). <https://www.mfa.gov.tr/the-cyprus-issue-overview.en.mfa>
- Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation of Italy. (2025, July 01). Adoption by the Council of Ministers of the Three-year Programming and Policy Planning Document (PPPD) 2024-2026 for Development Cooperation 2024–2026. https://www.esteri.it/en/sala_stampa/archivionotizie/approfondimenti/2025/07/approvazione-in-consiglio-dei-ministri-del-documento-triennale-di-programmazione-ed-indirizzo-della-cooperazione-allo-sviluppo-2024-2026/
- NATO. (2025, November 12). Collective defence and Article 5. <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/collective-defence-and-article-5>
- NATO. (2024, March 11). NATO member countries. <https://www.nato.int/en/about-us/organization/nato-member-countries>
- NS ENERGY. (2021, January 21). EuroAfrica Interconnector Project. <https://www.nsenergybusiness.com/projects/euroafrica-interconnector-project/>
- Ritzen, Y. (2017, February 20). Cyprus: An island divided. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2017/2/20/cyprus-an-island-divided>
- The Federal Government of Germany. (2023). Robust. Resilient. Sustainable. Integrated Security for Germany: National Security Strategy. <https://www.nationalesicherheitsstrategie.de/National-Security-Strategy-EN.pdf>
- TO VIMA. (2026, April 20). Greece, Cyprus Seek Funding for Power Link Project. <https://www.tovima.com/politics/greece-cyprus-seek-funding-for-power-link-project/>
- Tsoukala, O. (2022). Energy Diplomacy in the Eastern Mediterranean: The Cases of EuroAsia and EuroAfrica Interconnector Pipelines of Electricity Interconnection. *HAPSc Policy Briefs Series* 3 (1):160-71. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.31005>.
- UK Parliament. (2026, March 02). Middle East Volume 781: debated on Monday 2 March 2026. <https://hansard.parliament.uk/Commons/2026-03-02/debates/C3BE6001-08B4-4DF8-8193-A4BFF0C57E9B/MiddleEast>
- United Nations. (1960). Treaty of Guarantee. <https://peacemaker.un.org/en/node/9382>